

Istungidokument

A10-0030/2024

6.12.2024

RAPORT

Euroopa Parlamendi soovitus koht nõukogule ELi prioriteetide kohta ÜRO naiste staatuse komisjoni 69. istungjärguks (2024/2057(INI))

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Raportöör: Lina Gálvez

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE PROJEKT	3
SELETUSKIRI	14
LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI	16
VÄHEMUSE SEISUKOHT	17
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	18
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	19

EUROOPA PARLAMENDI SOOVITUSE PROJEKT

nõukogule ELi prioriteetide kohta ÜRO naiste staatuse komisjoni 69. istungjärguks (2024/2057(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO 15. septembri 1995. aasta deklaratsiooni „Pekingi deklaratsioon ja tegevusprogramm“ ning selle läbivaatamiskonverentside tulemusi,
- võttes arvesse ÜRO 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikleid 21 ja 23,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, põhimõtet, et kedagi ei tohi kõrvale jätta, ja eelkõige kestliku arengu eesmärki nr 5, milleks on saavutada sooline võrdõiguslikkus,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri 13. detsembri 2019. aasta aruannet naiste staatuse komisjonile „Review and appraisal of the implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action and the outcomes of the twenty-third special session of the General Assembly“ (Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi rakendamise läbivaatamine ja hindamine ning peassamblee 23. erakorralise istungjärgu tulemused),
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 25. novembri 2020. aasta ühisteatist „ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmas tegevuskava (GAP III) – ambitsioonikas tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamiseks ELi välistegevuses“ (JOIN(2020)0017) ja sellele lisatud talituste 25. novembri 2020. aasta ühist töödokumenti „Objectives and Indicators to frame the implementation of the Gender Action Plan III (2021-25)“ (Eesmärgid ja näitajad soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava (2021–25) rakendamise raamistamiseks) (SWD(2020)0284),
- võttes arvesse ELi 5. märtsi 2020. aasta soolise võrdõiguslikkuse strateegiat aastateks 2020–2025,
- võttes arvesse oma 10. märtsi 2022. aasta resolutsiooni ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava kohta¹
- võttes arvesse naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee poolt konventsiooni fakultatiivprotokolli artikli 8 alusel läbi viidud 2024. aasta uurimist Poola kohta,
- võttes arvesse oma 11. veebruari 2021. aasta resolutsiooni naiste õigustega seonduvate eelseisvate probleemide kohta Euroopas rohkem kui 25 aastat pärast Pekingi

¹ ELT C 347, 9.9.2022, lk 150.

deklaratsiooni ja tegevusprogrammi vastuvõtmist²,

- võttes arvesse ülevaadet (*briefing*) „Accelerating progress on Sustainable Development Goal 5 (SDG 5): Achieving gender equality and empowering women and girls“ (Kestliku arengu 5. eesmärgi edusammude kiirendamine – soolise võrdõiguslikkuse saavutamine ning naiste ja tütarlaste võimestamine), mille parlamendi uuringuteenuste peadirektoraat avaldas 18. septembril 2024,
 - võttes arvesse ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste Edendamise Agentuuri ning ÜRO majandus- ja sotsiaalosakonna 2024. aasta septembri aruannet „Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2024“ (Kestliku arengu eesmärkide osas tehtud edusammud: soolise võrdõiguslikkuse valdkonna 2024. aasta ülevaade),
 - võttes arvesse 22. novembri 2023. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi ettepanekute kohta aluslepingute muutmiseks³,
 - võttes arvesse oma 11. aprilli 2024. aasta resolutsiooni abordiõiguse lisamise kohta Euroopa Liidu põhiõiguste hartasse⁴,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 121,
 - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit (A10-0030/2024),
- A. arvestades, et naiste ja meeste võrdõiguslikkus on ELi universaalne aluspõhimõte, ning arvestades, et ELi välistegevus peab sellest põhimõttest juhinduma, et EL saaks jätkuvalt anda selles valdkonnas eeskuju ning astuda lisasamme ja täita oma kohustused soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas;
- B. arvestades, et naiste ja tütarlaste inimõigused ning sooline võrdõiguslikkus ei ole üksnes põhilised inimõigused, vaid arengu ja hariduse edendamise ning vaesuse vähendamise eeltingimused ning vajalik alus rahumeelse, jõuka ja kestliku maailma saavutamiseks;
- C. arvestades, et 1995. aastal Pekingis toimunud neljandal naiste maailmakonverentsil kohustusid 189 maailma riigi, sealhulgas ELi ja selle liikmesriikide valitsused tegema pingutusi soolise võrdõiguslikkuse saavutamiseks ning kõigi naiste ja tütarlaste võimestamiseks;
- D. arvestades, et Pekingi deklaratsioon ja tegevusprogramm on kõige terviklikum ülemaailmne tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ning seda peetakse rahvusvaheliseks naiste õiguste koodeksiks, milles määratletakse naiste õigused inimõigustena ning esitatakse visioon kõigi naiste võrdsetest õigustest, vabadusest ja võimalustest maailmas, ning seda kinnitati 2015. aastal ÜRO kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 seatud kestliku arengu eesmärkide 5. eesmärgiga „saavutada

² ELT C 465, 17.11.2021, lk 160.

³ ELT C, C/2024/4216, 24.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj>.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2024)0286.

sooline võrdõiguslikkus ning võimestada kõiki naisi ja tütarlapsi“, määrates kindlaks eesmärgid ja konkreetsed meetmed paljudes naisi ja tütarlapsi mõjutavates küsimustes;

- E arvestades, et ÜRO Peaassamblee leppis 2017. aastal kokku üldises näitajate raamistikus, et standardida andmete kogumist, mis on andmete võrreldavuse põhielement;
- F. arvestades, et vaid kuus aastat enne ÜRO kestliku arengu eesmärkide 2030. aasta tähtaega ei ole täielikult saavutatud ühtegi 5. eesmärgi kohast näitajat; arvestades, et ÜRO hinnangul on vaja tugevaid meetmeid, et kiirendada edusamme ja mitte kulutada 286 aastat, et likvideerida lüngad õiguskaitstes ja kaotada naiste suhtes diskrimineerivad õigusaktid;
- G. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on valdkondadevaheline põhimõte, mis tuleb integreerida kestliku arengu eesmärkidesse;
- H. arvestades, et ÜRO 2024. aasta uuringus⁵ kestliku arengu eesmärgi nr 5 hindamise kohta rõhutatakse, et endiselt on olemas sotsiaalsed normid, mis seadustavad soopõhist naiste- ja tütarlastevastast vägivalda, ilma et selle toimepanijad saaksid piisavalt karistatud, vähendavad juurdepääsu tervishoiuteenustele, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele, jätavad tasustamata hooldus- ja majapidamistööd üksnes naiste kanda ning piiravad juhtimisvõimalusi; arvestades, et naisi ja tüdrukuid saab soojätkamisvaliku kaudu endiselt diskrimineerida⁶;
- I. arvestades, et ÜRO Peaassamblee on väljendanud muret aktiivse vastuseisu pärast soolise võrdõiguslikkuse saavutustele ja edusammudele ning kasvavate ülemaailmsete tagasilöökide pärast naiste õiguste osas; arvestades, et seksuaalne ja sooline vägivald ning õigustevastased liikumised ohustavad iga päev naiste ja tütarlaste põhiõigusi; arvestades, et eksisteerib selge ja kiireloomuline vajadus kinnitada, tagada ja arendada naiste ja tütarlaste soolist võrdõiguslikkust ja inimõigusi⁷;
- J. arvestades, et tulevikuteemalisel tippkohtumisel vastuvõetud dokument sisaldab konkreetseid meetmeid soolise võrdõiguslikkuse saavutamiseks ning kõigi naiste ja tütarlaste võimestamiseks, mis on oluline panus edasiliikumisse⁸;

⁵ ÜRO, „Are we getting there? A synthesis of UN system evaluations of SDG 5“ (Kas me saavutame eesmärgi? Kokkuvõtte ÜRO süsteemide kestliku arengu eesmärki nr 5 käsitlevatest hindamistest), märts 2024, <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2024/03/are-we-getting-there-a-synthesis-of-un-system-evaluations-of-sdg-5>.

⁶ ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo, ÜRO Rahvastikufond, ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste Edendamise Agentuur, UNIFCEF, Maailma Terviseorganisatsioon, „Preventing gender-biased sex selection: an interagency statement“ (Sooliselt kallutatud soovaliku ennetamine: asutustevaheline avaldus), 2011, https://www.unfpa.org/sites/default/files/resource-pdf/Preventing_gender-biased_sex_selection.pdf.

⁷ ÜRO Peaassamblee, „Escalating backlash against gender equality and urgency of reaffirming substantive equality and the human rights of women and girls: Report of the Working Group on discrimination against women and girls“ (Järjest suuremad tagasilöögid soolise võrdõiguslikkuse vallas ning naiste ja tütarlaste sisulise võrdõiguslikkuse ja inimõiguste taaskinnitamise kiireloomulisus: naiste ja tütarlaste diskrimineerimise vastase töörühma aruanne), 15. mai 2024, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/073/47/pdf/g2407347.pdf>.

⁸ ÜRO, „Summit of the Future outcome documents: Pact for the Future, Global Digital Compact and Declaration on Future Generations“ (Tulevikuteemalise tippkohtumise tulemuste dokumendid: tulevikupakt, ülemaailmne digikokkulepe ja deklaratsioon tulevaste põlvkondade kohta), september 2024,

K. arvestades, et ÜRO naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee jõudis Poola abordiseaduse uurimisel järeldusele, et aborti kriminaliseerimine ja piiramine diskrimineerib naisi;

1. soovitab nõukogul

- a) kinnitada uuesti oma täielikku ja vankumatut toetust Pekingi deklaratsioonile ja tegevusprogrammile ning selles esitatud naiste – kogu nende mitmekesisuses – inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse arvukatele meetmetele; kinnitada oma pühendumust naiste inimõigustele (k.a seksuaal- ja reproduktiivtervis ja -õigused) soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisega kõigis asjakohastes poliitikavaldkondades ja -tsüklites, naiste inimõigusi ja soolist võrdõiguslikkust käsitlevate konkreetsete ja sihipäraste meetmete rakendamisele ning nõuetekohase sooteadliku eelarvestamise tagamisele;
- b) väljendada sügavat vastuseisu asjaolule, et Saudi Araabia on sel aastal naiste staatuse komisjoni iga-aastase kohtumise eesistuja, ning mõista hukka igasuguse poliitilise ärakasutamise, arvestades, et riigi enda tulemus naiste õiguste valdkonnas on väga nõrk ja paljud tema poliitikavaldkonnad on vastuolus naiste staatuse komisjoni volituste ja eesmärkidega; tõstatada Saudi Araabias toimuva naiste süstemaatilise diskrimineerimise ja naiste õiguste aktivistide tagakiusamise küsimuse;
- c) tagada, et soolist võrdõiguslikkust ning naiste ja tütarlaste õigusi rakendatakse täielikult ja uhkusega ELi välistegevuse lahutamata osana, kasutades selleks piisavalt rahastatud, sooteadlikku, kaasavat ja interseksionaalset lähenemisviisi, võttes arvesse marginaliseeritud naisi ja haavatavas olukorras naisi, eriti seetõttu, et soolise võrdõiguslikkuse vastaste liikumiste rahastamine kogu maailmas on tõusuteel⁹;
- d) tagada parlamendi ning selle naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni täielik kaasamine otsustusprotsessi seoses ELi seisukohaga ÜRO naiste staatuse komisjoni 69. istungjärgul (10.–25. märts 2025); tagada, et parlamendil oleks enne läbirääkimisi piisav, regulaarne ja õigeaegne teave ning juurdepääs ELi seisukohta käsitlevale dokumendile; tagada parlamendi seisukoha õigeaegne edastamine ELi läbirääkimisrühmale; ning veelgi rohkem parandada institutsioonidevahelist koostööd ja mitteametlikku konsulteerimist, sealhulgas enne läbirääkimisi ja läbirääkimiste ajal, et parlamendi prioriteedid oleksid nõuetekohaselt arvesse võetud;
- e) teha iga-aastane ülevaade Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi rakendamisel tehtud edusammudest ja esinenud probleemidest;
- f) kinnitada oma tugevat toetust ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste

https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sotf-pact_for_the_future_adopted.pdf

⁹ Datta, N., Euroopa Parlamendi seksuaal- ja reproduktiivõiguste foorum, „Tip of the Iceberg – Religious Extremist Funders against Human Rights for Sexuality and Reproductive Health in Europe 2009–2018“ (Jäämäe tipp – usuääruslastest rahastajad inimõiguste vastu seksuaalsuse ja reproduktiivtervise vallas Euroopas 2009–2018), juuni 2021, <https://www.epfweb.org/sites/default/files/2021-08/Tip%20of%20the%20Iceberg%20August%202021%20Final.pdf>.

Edendamise Agentuuri (UN Women) tööle, kes on ÜRO naiste õiguste edendamise süsteemis keskne osaleja, võttes samal ajal kohustuse tagada selle rahastamine ja soolise võrdõiguslikkuse suurem rahastamine;

- g) elavdada ELi jõupingutusi, et lahendada allesjäänud probleemid ning kiirendada Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi täielikku rakendamist, kuna see on universaalne dokument ning ELi liikmesriigid ei ole kaugeltki veel saavutanud kõiki eesmärke; tagada, et EL näitaks eeskujuna, kehtestades jõulised poliitikameetmed koos piisava rahastamisega, et ennetada soolist ebavõrdsust, sellega tegeleda ja selle vastu võidelda kõigis selle ilmingutes, võimestada naisi kogu nende mitmekesisuses kõigis ELi riikides ja tagada nende õiguste teostamine;
- h) korrata, et EL saab aidata oluliselt kaasa sooliselt võrdõigusliku maailma saavutamisel, kui ta on eeskujuks ja toetab partnerriike otsese ja kaudse diskrimineerimise kõigi vormide ja soopõhise vägivalla vastu võitlemisel; tuletada meelde Istanbuli konventsiooni tähtsust, nõuda tungivalt, et need viis liikmesriiki, kes ei ole Istanbuli konventsiooni ikka veel ratifitseerinud ega rakendanud, teeksid seda võimalikult kiiresti, ning kutsuda ka teisi riike üles tegema edusamme selle allkirjastamise ja ratifitseerimise suunas;
- i) nõuda kõigile võrdset juurdepääsu ja võrdseid võimalusi kõigis eluvaldkondades, et võimaldada naistel kogu nende mitmekesisuses kasutada oma potentsiaali, eelkõige muu hulgas ka poliitiliste, majanduslike, rahaliste, akadeemiliste, tervisealaste, kultuuriliste ja spordiga seotud otsuste tegemisel, mis on oluline ka hea valitsemistava ja poliitikakujundamise jaoks; julgustada algatusi, millega edendatakse naiste poliitilist juhtimist ja osalemist, tugevdatakse demokraatlikke tavasid ja innustatakse tulevasi naiste põlvkondi;
- j) väljendada sellega seoses vastuseisu igasugusele soolisele vägivallale, sealhulgas internetis ja mujal, samuti soolisele vägivallale, mis on suunatud naiste vastu, kes tegelevad või soovivad tegeleda poliitikaga, sest see jätkab ja tugevdab naiste nähtamatuks muutmist ja nendega seotud negatiivseid stereotüüpe ning heidutab igas eas naisi poliitikasse ja avalikku sfääri sisenemast;
- k) soodustada meetmeid, millega edendatakse naiste osalemist ja soolist tasakaalu kõigis suure mõjuga sektorites, sealhulgas STEM-valdkonnas; rõhutada, kui oluline on võidelda sooliste stereotüüpide, hoiakute ja eelarvamuste vastu kõigis nende mõõtmetes igat liiki meedia, sealhulgas sotsiaalmeedia kaudu, ning edendada programme, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerluste kaudu, et vähendada nende naiste diskrimineerimist, kes on tegevad poliitikas ja avalikel ametikohtadel;
- l) rõhutada, et on kindlaks tehtud, et naiste õigusi takistavad ja ohustavad nõrgad poliitilised suunised, vähene pühendumine, andmete puudumine, ebapiisavalt sihipärased investeringud, vaenukõne ja vaenukampaaniad, asjakohaste oskuste ja teadmiste kättesaamatus, majanduslike võimaluste ja hariduse puudumine, sooline diskrimineerimine töökohal, sealhulgas emade kiusamine,

majandusliku sõltumatuse puudumine ja ebavõrdsed tingimused tööturul, ning õiguste vastaste liikumiste sagenemine; seetõttu on vaja innustada naisi osalema rohkem poliitikas ja juhtimises, suurendada soolise võrdõiguslikkusega seotud sihtotstarbelisi investeeringuid sellistesse teenustesse nagu haridus ja tervishoid ning rakendada ulatuslikke õigustel põhinevaid ja soo aspekti arvestavaid haridus-, koolitus- ja poliitikareforme, et kõrvaldada need süsteemsed struktuursed tõkked ja saavutada tõeliselt võrdne ühiskond, mille jaoks on olulised meeste ja poiste pühendumine ja kaasamine;

- m) kohaldada soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist ja sooteadlikku eelarvestamist järjepidevamalt kõigis asjakohastes ELi poliitikavaldkondades, sealhulgas välistegevuses, ning olla sellega seoses eeskujuks, võttes kohustuse, et järgmine, 2027. aasta mitmeaastane finantsraamistik sisaldab soolise võrdõiguslikkuse erieesmärke ja sooteadliku eelarvestamise meetodeid, et oleks võimalik suurendada ja jälgida kõiki investeeringuid seoses soolise mõjuga;
- n) pühenduda ELi sise- ja välispoliitika pidevale hindamisele ja ennetavatele parandusmeetmetele seoses soolise võrdõiguslikkuse ja selle süvalaiendamisega ning sooteadliku eelarvestamisega;
- o) kaitsta naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskava ja tuletada meelde selle 25. aastapäeva tähistava pöördelise resolutsiooni tähtsust, uuendada naiste, rahu ja julgeoleku ELi tegevuskava ning seista rahvusvahelisel tasandil häälekalt vastu igasugusele tagasimineku seoses selle tegevuskavaga;
- p) kutsuda komisjoni üles edasi arendama ja rakendama konkreetseid ja hästi rahastatud kavasad ja meetmeid, et tegeleda ÜRO kestliku arengu eesmärkidega, eelkõige nendega, mis on seotud soolise võrdõiguslikkusega, edendades võrdõiguslikkust hariduse valdkonnas;
- q) võtta juhtroll üleilmses võitluses soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste vastaste tagasilöökidega vastu, mille on põhjustanud eelkõige üha mõjukamad õiguste vastased liikumised, ning mõista hukka kõik katsed vähendada või piirata olemasolevat soolise võrdõiguslikkuse, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste kaitset või see kaotada ning nende õiguste edendamise nimel töötavate inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide igasugune ähvardamine, hirmutamise ja ahistamine nii internetis kui ka väljaspool seda; rõhutada, et soolise võrdõiguslikkuse vastased liikumised ei ründa mitte ainult naiste õigusi ja soolist võrdõiguslikkust, vaid käivad käsikäes demokraatiavastaste liikumistega; edendada partnerlusi ja liite, et võidelda tagurlike liikumiste vastu, ning kinnitada veel kord ELi pühendumust soolise võrdõiguslikkuse kui põhiväärtuse kaitsmisele, sealhulgas tagades naiste õiguste liikumiste piisava rahastamise;
- r) rõhutada vajadust kaitsta ja edendada interseksionaalse diskrimineerimise vormide all kannatavate rühmade, sealhulgas puuetega inimeste, ebasoodsa sotsiaal-majandusliku taustaga, rassistatud, etnilise, vähemus- või rändetaustaga inimeste, eakate või LGBTIQ+-inimeste õigusi;

- s) töötada selle nimel, et edendada interseksionaalse diskrimineerimise vastu võitlemise kontseptsiooni kõigis ÜRO organites, ning viia läbi, kohaldada ja integreerida interseksionaalset soolist analüüsi ELi ja selle liikmesriikide eri tasanditel;
- t) nõuda tungivalt, et komisjon arendaks edasi ja parandaks sooliselt eristatud võrdõiguslikkuse andmete kogumist soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse, sootunnuste ja soolise identiteedi kohta ning geograafiliselt eristatud andmete kogumist, sealhulgas piirkondlikul tasandil, tagamaks et need andmed aitavad kaasa paremale ja teadlikumale poliitikakujundamisele, ning et ta tugevdaks Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituuti nii rahastamise kui ka suutlikkuse seisukohast;
- u) võtta kohustus saavutada feministlik välis-, julgeoleku- ja arengupoliitika, mis hõlmab soorolle ümberkujundavat visiooni ja milles seatakse esmatähtsaks sooline võrdõiguslikkus, kaitstakse ja edendatakse traditsiooniliselt tõrjutud rühmade, näiteks transsooliste inimeste inimõigusi ning võetakse arvesse naiste ja LGBTIQ+-inimeste inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna häält;
- v) viia viivitamata ja täielikult ellu ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmas tegevuskava ja tagada, et hiljemalt 2027. aastaks aitab 85 % kõigist välissuhetega seotud uutest meetmetest kaasa soolisele võrdõiguslikkusele ja naiste mõjuvõimu suurendamisele;
- w) võtta teadmiseks soovitusel, mis on esitatud Euroopa Parlamendi 10. märtsi 2022. aasta resolutsioonis ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava kohta, ja neid rakendada ning seega seada see tegevuskava esmatähtsaks ELi välistegevuse kõigis aspektides sooteadliku ja valdkonnaülese lähenemisviisi kaudu nii seoses tegevuskava geograafilise katvuse kui ka tegevusvaldkondadega, samuti soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisega kõigis välistegevuse valdkondades, olgu siis tegemist kaubanduse, arengupoliitika, rände, humanitaarabi või julgeolekuga või selliste sektoritega nagu energeetika, kalandus ja põllumajandus, suurendades samal ajal ELi sise- ja välispoliitika sidusust;
- x) töötada välja, rahastada ja rakendada poliitikat, millega võideldakse vaesuse feminiseerumise vastu ja vähendatakse soo rolli vaesuse tegurina nii ELis kui ka välistegevuse kaudu väljaspool ELi, võttes nõuetekohaselt arvesse interseksionaalseid tegureid, sealhulgas sugu, rass, nahavärvus, etniline või sotsiaalne päritolu, geneetilised omadused, keel, usutunnistus või veendumused, poliitilised või muud arvamused, rahvusvähemusse kuulumine, varaline seisund, sünnipära, puuded, vanus või seksuaalne sättumus, sootunnused või sooline identiteet;
- y) toetada naiste võrdset juurdepääsu ressursidele ja võrdseid võimalusi kõigis piirkondades, et soolise võrdõiguslikkuse üldise visiooni abil saavutada

majandusliku mõjuvõimu suurendamine ning võimaldada juurdepääsu sotsiaalsele õiglusele ja paremale elukvaliteedile; tunnistada ainulaadseid probleeme, millega seisavad silmitsi naised, kes elavad maapiirkondades, äärealadel ja vähim arenenud piirkondades, kus juurdepääs ressursidele, tervishoiule, haridusele ja majanduslikele võimalustele võib olla piiratud; nõuda sihipäraseid meetmeid ja investeringuid, mis vastavad nende kogukondade vajadustele, edendades soolist võrdõiguslikkust, naiste ettevõtlust ja tööhõivevõimalusi või taristut; rõhutada, kui oluline on integreerida need vaatenurgad kõikidesse asjakohastesse välistegevuse ja arengustrateegiasse, tagamaks, et ühtegi naist ei jäeta kõrvale;

- z) tegeleda naiste vaesuse süsteemsete ja algpõhjustega ning neid jälgida, pöörates erilist tähelepanu maapiirkondades või isoleeritud ja ebasoodsas olukorras olevates piirkondades elavatele naistele, võimestada naisi ja tütarlapsi kogu nende mitmekesisuses hariduse, koolituse ja elukestva õppe, mittediskrimineerivate töövõimaluste ning võrdse töötasu ja võrdsete pensionide kättesaadavuse kaudu ning soodustada puuetega naiste tööhõiveprogramme;
- aa) edendada naissetevõtlust ja naiste juhitud ettevõtteid nende majandustegevust soodustava keskkonna, näiteks partnerriikide toetusprogrammide kaudu, tagades võrdse juurdepääsu äriõimalustele ja ettevõtlusoskuste alasele koolitusele;
- ab) julgustada algatusi, mis suurendavad naiste majanduslikku sõltumatust ja edendavad töökohtade loomist suure kasvupotentsiaaliga sektorites, toetada algatusi, mis suurendavad naiste, eelkõige naissetevõtjate ning mikro-, väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid juhtivate naiste mõjuvõimu, võidelda stereotüüpide ja hariduses püsiva ebavõrdsuse vastu ning tegeleda naiste tööhõive määra ja alaesindatusega teatavates valdkondades, nagu teadus, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) ning tehisisintellekt;
- ac) tagada juurdepääs sotsiaalteenustele, sealhulgas peredele mõeldud tugiteenustele, ning tagada seadusandlike algatuste kaudu tasustamata hoolduse ja sotsiaalsete kohustuste võrdne osakaal, võidelda soolise stereotüüpiseerimise ning patriarhaalsete hoiakute ja süsteemide vastu, toetada naisi eeskujuandjatena ning edendada töö- ja eraelu tasakaalustamise poliitikat, millega tagatakse juurdepääs digiõppele ja oskuste koolitusele, et ületada sooline digilõhe; võimaldada naistele juurdepääs omandile, sobivale ja taskukohasele eluasemele ja maale tõkete kõrvaldamise kaudu, keskendudes naiste, eelkõige vaesuses elavate naiste ja naiste juhitud leibkondade konkreetsete vajaduste rahuldamisele;
- ad) nõuda täiendavaid pingutusi, õigusakte ja olemasolevate meetmete täitmise tagamist, et tagada naishooldustöötajate ja -koduabiliste õigused ning mitteametlike hooldajate, sealhulgas üksikemade tunnustamine, tunnustades nende tööd meie ühiskonna toimimise tagamisel; nõuda ambitsioonikamat hoolduspoliitikat ja investeerimist hooldusvaldkonda, et edendada hooldusmajanduse saavutamist, kehtestades miinimumstandardid ja suunised

- hooldusele kogu elutsükli vältel, võttes arvesse valdkonnaülest perspektiivi;
- ae) töötada välja turvalised ja seaduslikud rändeteed ning tööjõurände poliitika ja programmid, mis on sooteadlikud, sealhulgas väga feminiseerunud ja mitteametlikes sektorites, nagu majapidamis- ja hooldustööd, ning millega kõrvaldatakse soolised takistused naiste tööturul osalemisele ja oskuste tunnustamisele;
 - af) edendada ELis mis tahes vormis vägivalla ohvriks langenud naiste varjupaigaõigust ning nende tunnustamist, kaitset, toetamist ja integreerimist;
 - ag) tõhustada ELi reageerimist, ressursse ja töövahendeid nii liidusiseselt kui ka -väliselt seoses soolise vägivallaga nii veebis kui ka mujal, sealhulgas koduvägivalla, seksuaalse, füüsilise, psühholoogilise, verbaalse ja majandusliku vägivallaga, ahistamisega töökohal, samuti vägivallaga konfliktija sõjaolukordades, inimkaubandusega, varajaste ja sundabieludega ning seksuaalse ja reproduktiivse ärakasutamisega, märkides, et see peaks hõlmama toetust vägivalla ohvriks langenud naistele tugikeskuste loomiseks kolmandates riikides, eelkõige ebasoodsas olukorras olevates piirkondades, sarnaselt vägivallavastaste keskustega, järgides kaht eesmärki: aidata kaasa vägivallaolukordade tunnustamisele ning pakkuda nii õiguslikku kui ka praktilist kaitset ja toetust naistele, kes otsustavad vägivallast teatada ja see lõpetada;
 - ah) toetada vägistamise nõusolekupõhist määratlemist üldise standardina kõigis piirkondades, et tõhustada õiguskaitset ja tagada, et seksuaalvägivald määratletakse pigem nõusoleku puudumise kui üksnes jõu kasutamise kaudu;
 - ai) rõhutada soolise kübervägivalla suurt mõju naiste ja tütarlaste isiklikule ja tööelule ning nende vaimsele ja füüsilisele tervisele;
 - aj) rõhutada rahvusvahelise humanitaarõiguse normide täitmise tagamise tähtsust, et kaitsta naiste ja tütarlaste õigusi konfliktides; tagada, et välislepingutes, sealhulgas nendes, mis on seotud piirikontrolli ja kolmandate riikidega tehtava koostööga, seatakse esikohale naiste ja tütarlaste turvalisus, rõhutades, et EL peab tagama, et partnerriigid järgivad rangeid inimõiguste standardeid, eelkõige soolise vägivalla, sealhulgas seksuaalse ärakasutamise eesmärgil toimuva inimkaubanduse ennetamisel;
 - ak) edendada soolise vägivalla vältimist spordis, luues süsteemi sellise vägivalla jälgimiseks ja ennetamiseks spordiasutustes, nõudes, et organisatsioonid võtaksid vastu ennetuspoliitika ja -meetmed, mis hõlmaks ka turvalist ja kaitstud teatamismehhanismi;
 - al) kõrvaldada kogu maailmas õiguslikud, rahalised, sotsiaalsed ja praktilised tõkked ja piirangud, mis takistavad juurdepääsu ohutule ja seaduslikule abordile; toetada kindlalt seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste kui põhiõiguste kaitset ning võidelda abordivastaste võrgustike vastu; tagada naistele ja tütarlastele kogu nende mitmekesisuses teave ja juurdepääs taskukohastele tervishoiuteenustele, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise

ning seonduvate õiguste valdkonnas, kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste ja rahvatervise standarditega, sealhulgas terviklik eakohane ja teaduslikult täpne seksuaal- ja suhteharidus, samuti juurdepääs rasestumisvastastele ja hädaabi rasestumisvastastele vahenditele, ohutule ja seaduslikule abordile, lugupidavale emade tervishoiule ja hoolduspõhisele tervishoiuteenusele; tagada, et naised kaitstakse sundraseduse ning soopõhise ja sundabordi eest, eelkõige etnilise puhastuse tava kontekstis, ning et mingil juhul ei tohiks aborti edendada pereplaneerimise meetodina, nagu on märgitud Pekingi deklaratsioonis; rõhutada, kui oluline on juurdepääs vaimse tervise teenustele, mis on kohandatud naiste ja tütarlaste erivajadustele;

- am) edendada väarikaid ja inimõigusi austavaid tingimusi vangistatud naistele, kes on ka emad, pöörates erilist tähelepanu väikelastega emade vajadustele; toetada juurdepääsu tervishoiule, psühholoogilisele ravile ja rehabilitatsiooniprogrammidele, tagades piisavad ruumid sideme säilitamiseks lastega;
- an) võtta teadmiseks Euroopa Parlamendi soovitusel, mis on esitatud tema 11. aprilli 2024. aasta resolutsioonis abordiõiguse lisamise kohta Euroopa Liidu põhiõiguste hartasse, ja neid rakendada;
- ao) võtta kohustus suurendada pingutusi sooküsimuste käsitlemiseks rohepöörde ja energiasüsteemi ümberkujundamise kontekstis, tunnistades, et kliimakriis ei ole sooneutraalne; tunnistada kliimamuutuste valdkonnaülest ja ebaproportsionaalset mõju naistele ja tütarlastele, eelkõige arenguriikides ning nendest muutustest enim mõjutatud piirkondades ja maapiirkondades; toetada naiste kaasamist keskkonnavalaste otsuste tegemise protsessidesse, et suurendada vastupanuvõimet ja sooteadlikke strateegiaid;
- ap) toetada ja tugevdada kodanikuühiskonna organisatsioone, kes töötavad naiste ja tütarlaste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse edendamise nimel kõigis olukordades, sealhulgas puude, vägivalda, töökohal diskrimineerimise või emaduse korral; toetada vägivalda või ähvarduste tõttu kannatavatele naistele ja tütarlastele turvaliste ruumide ja varjupaiga pakkumist; tagada inimõiguste kaitsjate kaitse ja nende osalemine asjakohastel foorumitel;
- aq) töötada selle nimel, et tagada rohujuuresandi organisatsioonide ning naiste ja LGBTIQ+-inimeste õiguste kaitsjate, eelkõige väikeste organisatsioonide toetamine piisava rahastamise ja nende tegutsemisvõimet takistavate piirangute kõrvaldamise kaudu; näha ette sihipärased meetmed ja suutlikkuse suurendamise toetus rohujuuresandi naisorganisatsioonidele, et võimendada nende mõju kohalikul ja rahvusvahelisel tasandil; töötada aktiivselt algatuste vastu, mille eesmärk on vähendada kogu maailmas kodanikuühiskonna tegutsemisruumi;
- ar) luua võrdsuslikkusega, sealhulgas soolise võrdsuslikkusega tegelev nõukogu koosseis, et luua võrdsuslikkuse küsimuste eest vastutavate ministrite ametlik foorum ning seeläbi edendada koostööd, koordineerida poliitikat ja vahetada parimaid tavasid liikmesriikide vahel;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule ja teavitamise eesmärgil komisjonile.

SELETUSKIRI

1995. aastal vastu võetud Pekingi deklaratsioon ja tegevusprogramm on soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste valdkonnas pöördelise tähtsusega. Kuna ÜRO naiste staatuse komisjoni 69. istungjärgu (10.–25. märts 2025) teema on Pekingi deklaratsiooni läbivaatamine ja hindamine enne kestliku arengu eesmärkide 2030. aasta tähtaega, on äärmiselt oluline, et EL töötaks välja ühise lähenemisviisi ja arusaama selle kohta, mida lähiaastatel teha tuleb.

Praeguses tempos kuluks õiguskaitstes esinevate lünkade kõrvaldamiseks ja naiste suhtes diskrimineerivate õigusaktide kaotamiseks kogu maailmas 286 aastat ning sealjuures ei ole soolist võrdõiguslikkust käsitleva kestliku arengu 5. eesmärgi raames saavutatud ühtegi näitajat¹.

Käesolevas soovituses märgitakse, et nõukogu peab ELi ja selle liikmesriikide nimel rõhutama ELi täielikku pühendumust Pekingi deklaratsioonile ning näitama seda soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste rakendamise kaudu kõigis ELi välistegevuse aspektides, et saavutada feministlik välis-, julgeoleku- ja arengupoliitika.

Nagu Euroopa Parlament on korduvalt öelnud, on sooline võrdõiguslikkus ja naiste õigused olulised ja tõepoolest vajalikud tegurid ELi paljude muude eesmärkide saavutamisel, alates kliimamuutustega võitlemisest kuni rahu ja heaolu saavutamiseni. Soovituses nõutakse, et kõigis poliitikavaldkondades ja -tsüklites rakendataks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise põhimõtteid, toetades seda nõuetekohase rahastamise ja poliitilise juhtimisega.

Kui nõukogu peab New Yorgis läbirääkimisi, peaks tal olema võimalik osutada ELile kui eeskujule, kus naised täidavad kõigis eluvaldkondades otsuste tegemisel koos meeskolleegidega oma õiguspärast rolli, kuid EL ei ole seda eesmärki ikka veel saavutanud. Soovitus korraldatakse vajadust võrdsete võimaluste järele ja mõistetakse hukka nii internetis kui ka reaalses maailmas esinevad naisi käsitlevad negatiivsed stereotüübid, mis liiga sageli pärsivad nende sisenemist avalikku, poliitilisse, majandus-, akadeemilisse või kultuuriellu või seal edasiliikumist.

Samuti on üleilmse tasandi tagasilöögid naiste õiguste suhtes leidnud oma koha ELis, mistõttu peame kahekordistama pingutusi ja võtma juhtrolli võitluses nende tagasilöökidega vastu.

Selleks nõutakse soovitusel naiste vaesuse süsteemsete ja algpõhjustega tegelemist. Haridus, koolitus, elukestev õpe, mittediskrimineerivad töövõimalused, juurdepääs sotsiaalteenustele, tasustamata hoolduse ja sotsiaalsete kohustuste tasakaalustamine seadusandliku algatuse kaudu, võitlus sooliste stereotüüpide vastu ja naiste edendamine eeskujundjana on kõik meie töövahendite olulised elemendid.

Tervishoiuteenused peavad olema naistele kogu nende mitmekesisuses täielikult

¹ „Progress on the Sustainable Development Goals: The gender snapshot 2022“ (Kestliku arengu eesmärkide osas tehtud edusammud: soolise võrdõiguslikkuse valdkonna 2022. aasta ülevaade), https://www.unwomen.org/sites/default/files/2022-09/Progress-on-the-sustainable-development-goals-the-gender-snapshot-2022-en_0.pdf.

kättesaadavad. Selleks, et näha, et tegemist on elu või surma küsimusega, piisab, kui vaadata, millist laastavat mõju avaldab seksuaal- ja reproduktiivtervisele ning seonduvatele õigustele juurdepääsu piiramine liidus ja väljaspool liitu. Meie põlvkond ei tohiks nõustuda tagasiminekuuga selles, mida on saavutatud suure vaevaga seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste valdkonnas.

Nii nagu varasemates üleskutsetes, nõutakse ka soovitusel tungivalt naiste õiguste nimel tegutsevate kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamist ja tugevdamist. Sooline võrdõiguslikkus ja naiste õigused ei ole midagi, mida saaks peale suruda, vaid need peavad pärinema rohujuuretasandilt, s.o kodanikuühiskonna organisatsioonidelt, kes mõistavad tõeliselt oma kogukonna vajadusi. Kuid ilma toetuseta ei saa nende pingutused saavutada oma potentsiaali.

**LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD,
KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI**

Raportöör kinnitab oma ainuvastutusel, et ei saanud mingit sisendmaterjali üksuselt või isikult, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt käesolevas lisas ära märkida.

VÄHEMUSE SEISUKOHT

vastavalt kodukorra artikli 56 lõikele 4
Margarita de la Pisa Carrión

See soovitus ei ole ei õiguslikult ega ka vormiliselt täpne.

Pekingi deklaratsiooni vaimus püüti saavutada meeste ja naiste vaheline harmoonia ning austus nende loomupärase väärikuse vastu. Selle asemel luuakse käesoleva tekstiga ideoloogiline raamistik, mis soodustab lõhenemist ja pahameelt.

Soovitus ületab seatud piire, kuna selles käsitletakse selliseid küsimusi nagu tervishoid, seksuaal- ja reproduktiivharidus ning abort, mis kuuluvad liikmesriikide ainupädevusse. See hõlmab ideoloogilist soolise võrdõiguslikkuse kava, milles kujutatakse naisi põliste ohvritena, isoleerituna nende tegelikust identiteedist ja väärikusest. Selles seatakse subjektiivne arusaam heaolust tähtsamaks kui elu ja edendatakse narratiivi, mis jätab tähelepanuta asjaolu, et viljakus ja emadus on naise identiteedile omased.

Manipuleerides universaalsete inimõigustega ja õõnestades liikmesriikide suveräänsust, ei austata käesolevas soovitusel selliseid väärtusi nagu võrdsus, vabadus ja austus, mida Pekingi deklaratsiooniga püüti edendada.

Seetõttu ei saa me seda toetada.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	4.12.2024
Lõpphääletuse tulemus	+: 25 -: 8 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Chiara Gemma, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Carolina Morace, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Zoltán Tarr, Laurence Trochu, Maria Walsh, Lucia Yar
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Emma Fourreau, Kathleen Funchion, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Elisabeth Grossmann, Marina Kaljurand, Anna Strolenberg
Lõpphääletuse ajal kohal olnud parlamendiliikmed kodukorra art 216 lg 7 alusel	Robert Biedroń, Rachel Blom, Marie-Luce Brasier-Clain

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

25	+
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Zoltán Tarr, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar
S&D	Robert Biedroń, Helène Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Marina Kaljurand, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus
The Left	Emma Fourreau, Kathleen Funchion, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Benedetta Scuderi, Anna Strolenberg

8	-
ECR	Chiara Gemma, Laurence Trochu
NI	Judita Laššáková
PfE	Rachel Blom, Mireia Borrás Pabón, Marie-Luce Brasier-Clain, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu